

PWYLLGOR YMGYNHOROL HARBWR ABERDYFI, 14 HYDREF 2025

Presenoldeb:

Cynghorwyr Gwynedd: Y Cynghorwyr Robert Dewi Owen & Anne Lloyd Jones.

Aelodau Cyfetholedig: Freddie Collier (RNLI Aberdyfi), David Williams (Pwyllgor Gwelliannau a Hysbysebu Aberdyfi), Desmond George (Aelod o Glwb Hwyllo Dyfi), Al Crisp (Outward Bound Trust Wales), Robert Tyrrell (Cyngor Cymuned Aberdyfi)

Sylwedyddion: Cynghorydd Medwyn Hughes (Aelod Cabinet Economi a Chymuned), Cynghorydd Gwilym Jones (Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog)

Swyddogion yn bresennol: Bryn Pritchard-Jones (Rheolwr Gwasanaeth Morwrol), William Arthur Stockford (Harbwrfeistr Aberdyfi), a Courtney Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth a Dinesig) a Rhodri Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

1. ETHOL CADEIRYDD

PENDERFYNWYD Etholwyd y Cynghorydd Robert Dewi Owen fel Cadeirydd Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Aberdyfi ar gyfer y flwyddyn 2025/26.

2. ETHOL IS-GADEIRYDD

PENDERFYNWYD Etholwyd y Cynghorydd Anne Lloyd-Jones fel Is-gadeirydd Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Aberdyfi ar gyfer y flwyddyn 2025/26.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Dan Cartwright (Uwch Swyddog Harbyrau) a Llyr Beaumont Jones (Pennaeth Cynorthwyol Economi a Chymunedau).

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

5. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLAETHOL YR HARBWR

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Rheolwr Gwasanaeth Morwrol. Tywyswyd yr aelodau trwy'r adroddiad, gan dynnu sylw at y prif bwyntiau canlynol:

Wrth gyfeirio at y data perfformiad, nodwyd bod cynnydd wedi bod yn y defnydd o'r harbyrau ers cyfnod COVID, sydd yn galonogol i'r sir. Cadarnhawyd bod cynnydd o 8% ar draws harbyrau'r sir, wrth i'r nifer o angorfeydd godi o 250 i 270 yn bresennol. Nodwyd bod cynnydd wedi bod yn y nifer angorfeydd wrth i'r harbyrau groesawu cwsmeriaid newydd ar draws Gwynedd, yn enwedig Harbwr Aberdyfi, gyda chynnydd o 4 cwsmer. Nodwyd bod y sir yn parhau i weld cwsmeriaid yn symud o un harbwr i'r llall o fewn y sir a thu hwnt.

Nodwyd bod newid wedi bod yn y system ar lein ar gyfer cofrestru angorfeydd a bod hyn wedi lleihau'r gwaith gweinyddol yn sylweddol. Nodwyd bod cwsmeriaid bellach yn gallu gwneud taliadau ar-lein am eu hangorfeydd..

Nodwyd bod cynnydd o 10% yn nifer cychod pŵer a beiciau dŵr a gofrestrwyd gyda'r Cyngor yn y tymor i gymharu â'r llynedd, yn codi o 2,141, i 2,362. Ymhelaethwyd bod hyn yn ychwanegu at gyllideb y traethau ac nid cyllideb yr harbwr (nodwyd bod yr incwm yn cael ei dalu ar-lein) a bod hyn yn rhan sylweddol o'r gyllideb forwrol. Nodwyd bod llai o gwynion wedi eu derbyn am feiciau dŵr, i gymharu â blynyddoedd blaenorol, gan adlewyrchu bod y drefn yn gweithio'n effeithiol. Canmolwyd y staff sydd yn rhagweithiol yn eu gwaith wrth ddelio a chwsmeriaid a monitro'r dyfroedd ac yn gweithredu lle mae'r angen er mwyn sicrhau bod pobl yn cydymffurfio a'r rheolau.

Wrth gyfeirio at foddhad cwsmeriaid yr harbyrau, cadarnhawyd bod adborth cadarnhaol yr harbyrau wedi cynyddu ers 2023, gyda 63% bellach wedi nodi safon ragorol i'r harbwr, i gymharu â 40% yn 2023/24. Nodwyd bod yr adborth yn cael ei fonitro bob mis i fonitro boddhad defnyddwyr. Ymhelaethwyd bod yr adran yn dadansoddi'r data i adnabod tueddiadau a meysydd gweithredu. Eglurwyd bod modd i gwsmeriaid a defnyddwyr ddarparu adborth trwy ffurf sganio cod QR (sydd wedi ei leoli ar hyd yr harbwr) sy'n eu cyfeirio at holiadur ar lein er mwyn gwerthuso profiadau defnyddwyr yr harbyrau. Nodwyd eu bod wedi derbyn mwy o adborth am y traethau yng Ngwynedd o'i gymharu â'r harbyrau. Cydnabuwyd bod nifer defnyddwyr y traethau wedi cynyddu, ac felly bod yr heriau o reoli'r traethau wedi cynyddu, gyda chynnydd mewn sbwriel, preswylwyr yn parcio dros nos a defnydd beiciau dŵr. Er hyn, cadarnhawyd bod yr adran wedi derbyn ymateb cadarnhaol iawn o'r defnydd o'r harbwr sy'n adlewyrchu'r rheolaeth effeithiol. Mynegwyd eu bod wedi derbyn sylwadau calonogol am y cyfleusterau a'r staff wrth gyfeirio at y sylwadau sydd wedi eu cynnwys yn yr adroddiad. Rhoddwyd enghreifftiau o'r ymatebion sydd yn cyfleu bod staff yr harbwr yn gyfeillgar, croesawgar ac yn wybodus iawn. Canmolwyd staff yr harbwr a'u parodrwyd i fynd tu hwnt i ofynion ac oriau gwaith i gefnogi a helpu cwsmeriaid.

Cyfeiriwyd at yr adborth negyddol a gafwyd am yr harbwr, gan nodi eu bod wedi derbyn beirniadaeth am sefyllfa carthu'r harbwr. Nodwyd bod rhai wedi cwyno am ymddygiad defnyddwyr beiciau dŵr ac yn galw am fwy o reolaethau. Amlygwyd bod rhai wedi cwyno bod eu hangorfa wedi ei symud, ond eglurwyd bod hyn yn digwydd oherwydd materion tywydd tu hwnt i reolaeth staff yr harbwr. Mynegwyd bod rhai wedi cwyno am y 'caban' dros dro yn yr harbwr gan nodi nad yw'n addas ar gyfer yr harbwr. Nodwyd bod rhai yn cwyno ei fod yn hagra'r olygfa yn Aberdyfi. Eglurwyd bod yr adran yn cymryd y sylwadau yma o ddifri ac yn monitro'r sefyllfa yn rheolaidd wrth weithredu pan fo'n bosib.. Pwysleisiwyd blaenoriaeth y staff i gyfarch anghenion defnyddwyr yr harbwr a'u nod i fodloni cwsmeriaid hyd eu gorau.

Cyfeiriwyd at y Cod Diogelwch Morol. Nodwyd bod y cod yn amlinellu'r safon genedlaethol ar gyfer pob agwedd o ddiogelwch morol porthladdoedd. Eglurwyd bod yr harbyrau yn cael eu harchwilio'n rheolaidd gan arbenigwr allanol i sicrhau cydymffurfiaeth. Cadarnhawyd penodiad Mr Owen Morgan, Rheolwr Harbwr ar gyfer Cyngor Ceredigion, fel y 'Person Dynodedig' newydd ar gyfer y gwasanaeth. Amlygwyd y byddai yn cynnal archwiliadau o'r harbyrau yn fuan. Croesawyd y cydweithrediad efo Mr Morgan. Rhagwelwyd y byddai'r adran mewn sefyllfa i adrodd ar welliannau ac argymhellion Mr Owen Morgan erbyn dyddiad y pwyllgor nesaf ym Mawrth 2026. Mewn ymateb i ymholiad, cadarnhawyd byddai'r Awdit sydd yn cael ei gynnal yn cynnwys holl faterion rheolaeth yr harbwr. Tybiwyd y byddent yn trafod yr heriau yn yr harbwr, megis y tywod a mynediad a hygyrchedd yr harbwr.

Manylwyd ar hyfforddiant staff fel rhan o'r Cod Diogelwch Morol. Pwysleisiwyd pwysigrwydd datblygiad personol staff a chadarnhawyd bod yr adran yn buddsoddi llawer o arian mewn hyfforddi a sicrhau bod y staff yn gymwys. Nodwyd bod aelod o staff wedi cwblhau diploma Harbwr Feistr yn ddiweddar, sydd yn galonogol iawn. Ymhelaethwyd bod

yr adran yn cynnal trafodaethau yn aml gyda staff er mwyn sicrhau eu bod yn cael y mwyaf allan o'r cyfleon sy'n ariannol bosib.

Rhannwyd gwybodaeth am yr heriau y mae swyddogion yn eu hwynebu oherwydd natur eu gwaith, gan nodi bod y swyddogion ar adegau yn profi ymddygiad difrifol, bygythiol ac ymosodol. Er mwyn sicrhau diogelwch staff a'r cyhoedd, cadarnhawyd bod swyddogion bellach yn gorfod gwisgo camerâu ar eu cyrff i recordio unrhyw ddigwyddiadau a rhoi gwarchodaeth iddynt. Cyfeiriwyd at y buddsoddiad sydd i ddod mewn gosod camerâu cylch cyfyng (CCTV) yn ardal yr harbwr Aberdyfi er mwyn gwella rheolaeth yr harbwr a monitro achosion treisgar. Soniodd aelod bod 2 achos treisgar wedi bod yn ddiweddar wedi cyfeirio at staff RNLi a chydabuwyd bydd camerâu cylch cyfyng yn gwella diogelwch yr ardal. Adroddwyd nad oedd unrhyw ddigwyddiadau morwrol neu ddamweiniau wedi eu hadrodd eleni yn Aberdyfi.

Gan gyfeirio at ddigwyddiad a ddigwyddodd 2 flynedd yn ôl, holodd aelod os yw'r mater yn parhau i ddatblygu trwy systemau'r cwrt. Mewn ymateb, cadarnhawyd bod yr adran yn parhau i gydweithio a'r heddlu lleol ar y mater a'u bod yn disgwyl penderfyniad gan y CPS os yw'r achos yn mynd ymlaen i'r llys. Hyderwyd bydd y mater yn mynd i'r llys maes o law. Mynegwyd siom fod yr achos wedi cymryd gymaint o amser i fynd i'r llys a mynegwyd awydd i roi pwysau ar yr awdurdodau i ddatblygu'r mater gan obeithio bydd erlyniad yn fuan.

Cyfeiriwyd at yr Awdurdod Goleudy Lleol sydd yn gyfrifol am sicrhau mordwyo diogel i'r holl forwyr sy'n defnyddio'r dyfrffyrdd. Cadarnhawyd bod yr adran yn cynnal arolygon rheolaidd o sianel yr harbwr i sicrhau bod yr holl Gymhorthion Mordwyo Lleol wedi'u lleoli'n gywir ac yn gweithio'n iawn. Cadarnhawyd bod yr adroddiad diweddaraf yn cyfleu bod 95.47% o Gymhorthion Mordwyo Cyngor Gwynedd ar gael, ac yn cael eu ystyried mewn 'Cyflwr Da'. Diolchwyd i'r staff am eu gwaith yn cynnal a chadw'r cymhorthion. .

Rhoddwyd trosolwg o'r adnoddau a Chyllideb. Cyfeiriwyd at wariant y cyllidebau isod gan nodi'r rhesymeg briodol. Rhagdybiwyd cyfanswm orwariant o tua £500 yn Harbwr Aberdyfi, oherwydd y cyfanswm incwm ychwanegol sydd wedi dod i mewn yn sgil y cynnydd yng nghwsmeriaid ayyb. Proffwydwyd y byddent £14,000 uwchlaw'r targed incwm, sydd yn galonogol iawn. Mynegwyd awydd gan aelodau i weld dyraniad o incwm yr harbwr yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor a chadarnhawyd y byddai'r swyddogion yn ceisio paratoi crynodeb erbyn y cyfarfod nesaf.

- **Gweithwyr** - Rhagdybiwyd gorwariant o £1,693 yng nghyllidebau cyflogau a chostau swyddogaethau.
- **Eiddo** - Proffwydwyd tanwariant o £1,246 yn y gyllideb hon, sy'n gyfrifol am gynnal tiroedd, casglu sbwriel ac ati. Eglurwyd bod tanwariant yn y gyllideb gan nad oes costau sylweddol hyd yma wedi codi. .
- **Trafnidiaeth** - Ystyriwyd y bydd gorwariant o £46 yn y gyllideb hon erbyn diwedd y flwyddyn ariannol gyfredol. Eglurwyd nad yw'r gyllideb hon yn cynnwys costau rhedeg a chynnal a chadw cerbyd y gwasanaeth, ond ei fod yn cael ei ddefnyddio ar gyfer tanwydd y cwch patrôl a chostau teithio staff.
- **Gwasanaethau a Chyflenwadau** - Esboniwyd fod y gyllideb hon yn llawer rhy isel sy'n achosi gorwariant blwyddyn ar ôl blwyddyn. Eglurwyd ei fod yn cael ei ddefnyddio ar gyfer lluo o nwyddau megis offer, arwyddion, goleuadau, cymhorthion mordwyo a thrydan. Cadarnhawyd bod trafodaethau yn cael ei gynnal i gynyddu'r gyllideb a gobeithiwyd bydd yn cael ei nodi yn uwch i'r dyfodol gan achosi llai o orwariant. Rhagwelwyd byddent yn gwario tua £11,000 yn y pennawd yma. Cyfeiriwyd at y gwariant ychwanegol sydd wedi codi yn sgil Storm Amy yn ddiweddar, sydd wedi achosi i nifer fawr o gyrff anifeiliaid olchi i fyny ar yr arfordir, a chostau gwaredu. . .

Esboniwyd bod gan Aberdyfi lawer o achosion yma, oherwydd ei leoliad ar yr arfordir a'r dalgylch amaethyddol.

- **Gwariant Un Tro – Ariannu o Gronfeydd yr Adran** – Eglurwyd nad oes dim gwariant wedi bod o'r gronfa yma eleni.

Cadarnhawyd bod cynlluniau drafft ar gyfer Swyddfa'r Harbwr newydd ar y cei wedi cael eu paratoi a chafwyd mewnbwn gan y Gwasanaeth Morwrol i sicrhau bod yr holl anghenion gweithredol yn cael eu diwallu. Eglurwyd bod y cynlluniau arfaethedig yn cael eu trafod gydag adran gynllunio Parc Cenedlaethol Eryri ar hyn o bryd a bod caban dros dro mewn lle. Derbyniwyd bod nifer o gwynion wedi eu codi gan drigolion lleol am y caban dros dro, ond cydnabuwyd bod y staff angen swyddfa dros dro er mwyn cyflawni eu gwaith. Gobeithiwyd y bydd y dyluniadau yn barod i rannu efo aelodau'r pwyllgor erbyn y cyfarfod nesaf o'r pwyllgor a bydd y gwaith yn datblygu yn fuan.

Amlygwyd fod bwi, cadwyn, bloc a golau newydd i'r sianel fordwy wedi ei brynu ar gost o £7000. Nodwyd bod yr adran gyllid wedi sicrhau i adnewyddu ac ailwampio rhannau o strwythur pren y lanfa a bod cynlluniau yn cael eu datblygu i sicrhau diogelwch, gan fod y prosiect yn cael ei gategoreiddio fel un 'risg uchel' oherwydd y lleoliad.

Fel rhan o'r ymgyrch gwaredu tywod, amlygwyd bod £2,000 wedi'i fuddsoddi i gontractwyr ei dynnu o'r llithrfa. Esboniwyd bod y broblem tywod wedi dychwelyd oherwydd gwyntoedd cryf canol mis Gorffennaf, ac felly nodwyd ei fod yn parhau i fod yn broblem. Mynegwyd rhwystredigaeth tuag at y problemau sydd yn codi oherwydd y tywod, gan nodi bod y bad achub yn dioddef problemau yn sgil y tywod. Adnabuwyd byddai cynnal trafodaethau ar sut i ddatrys y broblem tywod yn ddefnyddiol a sicrhawyd bod y Cyngor yn agored i drafod a rhanddeiliaid eraill i ddod o hyd i ddatrysiad hir dymor.

Cyfeiriwyd at y busnes newydd sy'n gweithredu ar y cei yn Aberdyfi. Adroddwyd bod y sefyllfa yn sefydlog ar hyn o'r bryn ac ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn sgil y gwerthiant alcohol newydd ar y lanfa.

Adroddwyd bod y nifer o slefrod môr 'Portugese Man O' War' wedi golchi i fyny ar hyd arfordir Gwynedd yn ddiweddar, gyda'r tywydd a'r gwyntoedd cryfion.. Nodwyd bod rhain yn cael eu monitro a bod y Cyngor wedi cynghori'r cyhoedd i gadw draw.

Mynegwyd awydd i gael mwy o wybodaeth ynglŷn â llygredd dŵr yng nghyfarfod nesaf o'r Pwyllgor. Nodwyd mai Cyfoeth Naturiol Cymru sydd gyda'r wybodaeth yma ac yn gyfrifol am samplo'r dŵr, a bod gwefan y Cyngor yn cyfeirio ymholiadau at wefan Cyfoeth Naturiol Cymru sydd yn darparu gwybodaeth ar lefelau llygredd y dyfroedd ar draws y sir.

Rhodddwyd diweddariad ar faterion gweithredol yr harbwr Aberdyfi, gan yr Harbwrfeistr. Nodwyd ei fod wedi bod yn dymor prysur dros yr haf a bod y tywydd wedi bod yn heriol yn ddiweddar gyda'r gwyntoedd cryfion. Ymfalchiwyd bod staff wedi ymrwymo i sicrhau fod yr angorfeydd mewn cyflwr priodol yn yr harbwr, er gwaethaf heriau natur. Tynnwyd sylw at brif bwyntiau'r adroddiad isod;

- Nodwyd fod cwrs y brif sianel fordwy i'r harbwr wedi aros yn sefydlog trwy gydol tymor yr haf.
- Adroddwyd bod dau 'Hysbysiad Lleol i Forwyr' ar waith yn Harbwr Aberdyfi ar hyn o'r bryd.

- Nodwyd fod y gwasanaeth wedi buddsoddi mewn Bwi Tramwyo newydd sydd wedi'i gynllunio i fod yn haws i'w ddefnyddio a'i gynnal a'i gadw. Nodwyd bydd y bwi hwn o faint ac arddull gwahanol, a bydd ei berfformiad ym môr Aberdyfi yn cael ei fonitro'n agos. Hyderwyd bydd y model hwn o fwi yn addas, ar ôl ymgynghori a chynghorau eraill.
- Cadarnhawyd bod Dŵr Cymru bellach wedi trwsio'r gorchudd archwilio oedd mewn cyflwr gwael ar waelod y llithrfa ym Mae yr Eglwys, heb gost i'r gwasanaeth.
- Cyfeiriwyd at ddigwyddiadau sydd yn mynd ymlaen ger yr Harbwr yn Aberdyfi. Tynnwyd sylw at ymweliad yr Ŵyl Barcud yn Aberdyfi am y tro cyntaf a nodwyd bydd yr ŵyl yn cael ei ychwanegu i'r calendr digwyddiadau. Esboniwyd y gall digwyddiadau fod yn ffrwd incwm ychwanegol i'r harbwr hefyd. Nodwyd bod rhai digwyddiadau, megis Regata Cynghrair Sgwlio Clwb Rhwyfo ei ganslo oherwydd gwyntoedd cryfion.

Diolchwyd y staff am eu gwaith wrth gynnal Harbwr Aberdyfi a llongyfarchwyd y tîm am eu boddhad cwsmer uchel. Cydnabuwyd heriau'r gweithwyr yn enwedig yn nhymor yr Haf a gwerthfawrogwyd eu hymroddiad. Diolchwyd i Desmond George am ei waith a'i gyfraniad at y Pwyllgor dros y blynyddoedd. Dymunwyd yn dda iddo yn y dyfodol a dymunwyd yn dda i'w olynydd ar y Pwyllgor, Mr Ian Baylis, fydd yn cymryd drosodd erbyn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor ym mis Mawrth 2026.

PENDERFYNWYD

Nodi a derbyn yr adroddiadau.

6. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cadarnhawyd bod y cyfarfod nesaf ar y 17fed Mawrth 2026.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:00yb a daeth i ben am 11:45yb.

(Cadeirydd)